

ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของผู้ป่วยแท้ง
ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

นางเนาวรัตน์ สุนทรรัช

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-092-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017562
117524191

SOCIO-ECONOMIC AND DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS
OF PATIENTS ADMITTED FOR ABORTION AT CHULALONGKORN HOSPITAL

Mrs. Nauvarat Soontharuch

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-092-3

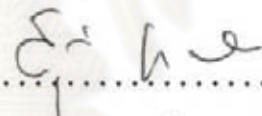

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของผู้ป่วยแท้งที่เข้ารับการรักษา
ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
โดย นางเนาวรัตน์ สุนทรรัช
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ภัสสร ลิมานนท์

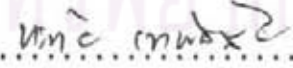
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล

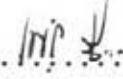
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ดาวร วิชาภัย)

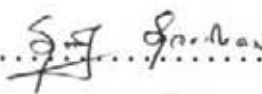
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุริชัย หวันแก้ว)

.....ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภัสสร ลิมานนท์)

.....ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ศาสตราจารย์ รท. นพ.หะทัย เทพพิสัย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพร อีระสวัสดิ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุนันทา สุวรรณ)

เนาวรัตน์ สุนทรชัย : ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของผู้ป่วยแท้งที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ (SOCIO-ECONOMIC AND DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS OF PATIENTS ADMITTED FOR ABORTION AT CHULALONGKORN HOSPITAL)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ภัสสร ลิมานนท์, 119 หน้า. ISBN 974-579-092-3

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้านี้ เพื่อต้องการทราบข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของสตรีที่เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เนื่องจากการแท้งหรือการทำแท้งระหว่างปี พ.ศ. 2527-2531 ตลอดจนเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติด้านสูติกรรมและการวางแผนครอบครัว รวมทั้งสาเหตุและเหตุผลของการแท้งและการทำแท้งของสตรีเหล่านี้

จากสตรีตัวอย่างทั้งหมด 1565 รายในการศึกษาค้นคว้านี้ จำแนกได้เป็นผู้ที่แท้งเองตามธรรมชาติ 404 ราย ทำแท้งเพื่อการรักษา 663 ราย (แยกเป็นทำแท้งเพราะตั้งครรภ์ไข้ปลาออก 92 ราย ตั้งครรภ์นอกมดลูก 416 ราย ทำแท้งโดยข้อชี้บ่งของแพทย์เนื่องจากสุขภาพมารดา ทารกพิการ เหตุผลทางเศรษฐกิจสังคม คุมกำเนิดล้มเหลว 155 ราย) ทำแท้งผิดกฎหมาย 497 ราย และมีได้มีการระบุประเภทการทำแท้ง 1 ราย

การศึกษาค้นคว้าพบว่า สตรีที่แท้งส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 20-24 ปี สตรีในกลุ่มอายุต่ำกว่า 19 ปีมีสัดส่วนที่ทำแท้งผิดกฎหมายสูงสุด ขณะที่สตรีในกลุ่มอายุ 40-49 ปีมีสัดส่วนที่ทำแท้งเพื่อการรักษาสูงสุด สำหรับตัวแปรด้านสถานภาพสมรสพบว่า สตรีที่ทำแท้งทุกประเภทสมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามพบว่าในกลุ่มสตรีโสด หม้าย หย่าร้าง แยก มีสัดส่วนการทำแท้งผิดกฎหมายสูงสุด สำหรับสตรีที่เข้ารับการรักษาในชั้นหนึ่ง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่แท้งเองตามธรรมชาติ ส่วนสตรีที่เข้ารับการรักษาในชั้นสามมีมักเป็นกลุ่มที่ทำแท้งผิดกฎหมาย ผลการศึกษาทางด้านสูติกรรมและการวางแผนครอบครัวพบว่า สตรีที่แท้งส่วนใหญ่ยังไม่เคยคลอดบุตร อย่างไรก็ตามพบว่า จำนวนครั้งของการคลอดบุตร และจำนวนบุตรที่มีชีวิตมีความสัมพันธ์ในทางลบกับการทำแท้งผิดกฎหมาย สตรีที่เคยทำแท้งผิดกฎหมายในอดีตมักทำแท้งผิดกฎหมายซ้ำ และการทำแท้งผิดกฎหมายในอดีตมักส่งผลให้การตั้งครรภ์ครั้งปัจจุบันมีข้อบ่งชี้ให้เกิดการทำแท้งเพื่อการรักษาสูง สำหรับตัวแปรเกี่ยวกับการคุมกำเนิดพบว่า สตรีส่วนใหญ่ใช้วิธีคุมกำเนิดแบบชั่วคราวที่มีประสิทธิภาพก่อนการทำแท้ง แต่สตรีเหล่านี้กลับใช้วิธีคุมกำเนิดแบบถาวรคือ การทำหมันหญิงและหมันชายหลังการทำแท้งครั้งปัจจุบัน กลุ่มสตรีที่มีอายุครรภ์ระหว่าง 25-27 สัปดาห์มักเป็นการแท้งเองตามธรรมชาติ สตรีที่มีอายุครรภ์ต่ำกว่า 12 สัปดาห์ มีสัดส่วนของผู้ทำแท้งเพื่อการรักษาสูง ขณะที่สตรีที่มีอายุครรภ์ 13-24 สัปดาห์ มีสัดส่วนของผู้ทำแท้งผิดกฎหมายสูงกว่ากลุ่มอายุครรภ์อื่น ๆ สำหรับเหตุผลของการทำแท้งพบว่า สตรีที่ทำแท้งเพื่อรักษามักทำแท้งด้วยเหตุผลเกี่ยวกับสุขภาพมารดา ทารกพิการ ส่วนผู้ทำแท้งผิดกฎหมายมักทำแท้งด้วยเหตุผลหลักทางด้านปัญหาเศรษฐกิจสังคม หรือปัญหาครอบครัว

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

NAUVARAT SOONTHARUCH : SOCIO-ECONOMIC AND DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS
OF PATIENTS ADMITTED FOR ABORTION AT CHULALONGKORN HOSPITAL.
THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.BHASSORN LIMANONDA, PH.D. 119 PP.
ISBN 974-579-092-3

The main purpose of this study is to investigate socio-economic and demographic characteristics of patients admitted for abortion at Chulalongkorn Hospital during 1984-1989. The patients' obstetric and contraceptive practice histories as well as reasons for having abortion will be also examined.

In this study, 1565 sampled abortion cases are classified into different types of abortion as follows; spontaneous abortion 404 cases, therapeutic abortion 663 cases (include hydatidiform mole 92 cases, ectopic of pregnancy 416 cases, abnormal fetus, other health, socio-economic reasons, failure from contraceptive use 155 cases) illegal abortion 497 cases, and unidentified type of abortion 1 case.

From the analysis, it is found that majority of patients are in 20-24 years age group. Among patients who are 19 years old or younger, highest proportion of illegal abortion is found while highest proportion of therapeutic abortion is found among patients aged 40-49. Although the majority of patients are married, it is evident that highest proportion of those who are unmarried perform illegal abortion. Majority of patients who are treated in the first class unit are usually therapeutic cases while those who are treated in the third class unit are cases who perform illegal abortion. Based on the patients' obstetric history, a number of interesting findings are found. Number of delivery and number of living children are negatively related with illegal abortion. Illegal abortion in the past tend to induce a repeated abortion and an abnormal pregnancy at present. In addition, the investigation on contraceptive use of these patients shows that majority of them use modern but temporary methods before having abortion but use more of permanent method after having abortion. Highest proportion of patients whose gestation is about 25-27 weeks have spontaneous abortion while majority of patients whose gestation is less than 12 weeks have therapeutic abortion and those with 13-24 weeks of gestation have highest proportion of illegal abortion. Among therapeutic abortion patients, health conditions of either mother or child are major reasons in performing abortion while those who perform illegal abortion state the socio-economic or family problems as major reasons.

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต *Na S. Soontharu*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Bhassorn Limanonda*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาช่วย *Nine Inthak*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือจากคณาจารย์หลายท่าน ผู้เขียนขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ภัสสร สิมานนท์ ผู้อำนวยการสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำดูแลเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ หวันแก้ว ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพร ธีระสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์สุนันทา สุวรรณโณดม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ร้อยโท นายแพทย์หะทัย เทพพิสัย ซึ่งได้กรุณาเป็นที่ปรึกษาร่วมในการสอบวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้คำแนะนำ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของอาจารย์ทุกท่าน ตลอดจนน้องๆ ร่วมสถาบัน และเจ้าหน้าที่ของสถาบันประชากรศาสตร์ที่มีความเอื้อเฟื้อและให้กำลังใจมาตลอด โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร ชัยวรารณ ซึ่งได้กรุณาชี้แนะตั้งแต่แรกเริ่ม

อนึ่ง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์ในเรื่องการค้นประวัติผู้ป่วยจากเจ้าหน้าที่หน่วยเวชระเบียนสถิติ เจ้าหน้าที่หน่วยวางแผนครอบครัวโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เจ้าหน้าที่ตึกเจริญเนียรชั้น 2 และนักสังคมสงเคราะห์ แผนกสูตินรีเวชกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณจิตทิพย์ ชัยยะรุ่งโรจน์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลจนสำเร็จ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาของปัญหา.....	1
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
วัตถุประสงค์.....	5
แนวคิดเชิงทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม.....	6
สมมุติฐานการศึกษา.....	18
นิยามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	19
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	23
2 ระเบียบวิธีวิจัยและลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	24
แหล่งที่มาของข้อมูล.....	24
ข้อคัดงลงเบื้องต้น.....	24
ข้อจำกัดของข้อมูล.....	25
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	26
ลักษณะทั่วไปของประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	26
3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ปัจจัยทางด้านประชากร.....	44
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจสังคม.....	47
ปัจจัยทางด้านพฤติกรรมและการคุมกำเนิด.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4	
สรุปผลและข้อ เสนอแนะ.....	84
สรุปผลการศึกษา.....	85
ข้อ เสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	100
ประวัติผู้ เขียน.....	108

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามอายุ.....	27
2	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	27
3	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามอาชีพ.....	28
4	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามชั้นบรรจผู้ป่วย.....	29
5	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามสถานที่อยู่ปัจจุบัน.....	29
6	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามภูมิภาค เดิม.....	30
7	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามจำนวนครั้งของการตั้งครรภ์.....	31
8	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามจำนวนครั้งของการคลอด.....	32
9	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิต.....	32
10	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามประวัติการแท้งในอดีต.....	33
11	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามจำนวนครั้งของการแท้งในอดีต.....	33
12	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามชนิดของการแท้งในอดีต.....	34
13	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามการคุมกำเนิดในอดีต.....	34
14	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามวิธีคุมกำเนิดที่เคยใช้.....	35
15	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามวิธีคุมกำเนิดที่ใช้ในระยะ 3 เดือน ก่อนตั้งครรภ์.....	36
16	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามชนิดของการคุมกำเนิดที่ใช้และ ล้มเหลวจนเกิดการตั้งครรภ์ต่างๆ.....	37
17	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามการใช้วิธีคุมกำเนิดหลังแท้งครั้งนี้...	37
18	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามอายุครรภ์.....	38
19	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามการรักษาของแพทย์.....	39
20	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามวิธีทำแท้งผิดกฎหมาย.....	39
21	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามสถานที่ทำแท้ง.....	40
22	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามเหตุผลในการรักษา.....	40
23	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามเหตุผลในการทำแท้งผิดกฎหมาย....	41

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามโรคแทรกซ้อน.....	42
25	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามจำนวนวันที่อยู่โรงพยาบาล.....	43
26	อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่แท้ง จำแนกตามการวินิจฉัยของแพทย์.....	43
27	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามอายุของสตรีที่แท้ง.....	46
28	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	47
29	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามอาชีพ.....	50
30	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามอาชีพและสถานภาพสมรส.....	52
31	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามชั้นที่บรรจู้ป่วย.....	53
32	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามที่อยู่ปัจจุบัน และภูมิภาคเดิม.....	56
33	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามจำนวนครั้งของการคลอดบุตร.....	58
34	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่.....	60
35	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามการแท้งในอดีต.....	61
36	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามจำนวนครั้งของการแท้งในอดีต.....	63
37	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามชนิดการแท้งในอดีต.....	64
38	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามการคุมกำเนิดในอดีต.....	66
39	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามประวัติคุมกำเนิดในอดีต และอายุ.....	68
40	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามวิธีคุมกำเนิดที่เคยใช้.....	70
41	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามชนิดการคุมกำเนิด 3 เดือนก่อน ตั้งครรภ์.....	71
42	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามชนิดของการคุมกำเนิดที่ใช้และ ล้มเหลวจนเกิดการตั้งครรภ์.....	72
43	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามชนิดของการคุมกำเนิดที่ใช้หลังแท้ง....	74
44	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามอายุครรภ์ (สัปดาห์).....	76
45	อัตราร้อยละของการแท้ง จำแนกตามวิธีการรักษาของแพทย์.....	78
46	อัตราร้อยละของสตรี จำแนกตามเหตุผลในการทำแท้งแต่ละประเภท.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
47	อัตราร้อยละของสตรีแท้ง จำแนกตามจำนวนวันที่เข้ารับการรักษาเนื่องจากการแท้งแต่ละประเภทในโรงพยาบาล.....	82

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย